

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap ezelleni részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többeszi hirdete-
tésnél olcsóbb. Nyitlter
sora 25 kr. Bélyegzőj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Bácsmege és az iparkamarák rendezése.

Bácska 13-ik számában elősoroltam mindazon országos és megyei érdekeket, a melyeknek méltánylása egy önálló megyei kereskedelmi és iparkamara szervezését, nézetem szerint, parancsoló szükségkép tüntetik fel; ha azonban felhozott indokaim és Bácsmege iparkereskedelmi fontossága irányadó helyen elég nyomósaknak nem találtatnának arra, hogy tényekben nyilvánuló méltatásra érdemesekül tekintessenek: bátor lesznek ez alkalommal, az elfoglalt álláspont teljes fentartása mellett, oly expedienst javaslatba hozni, a mely talán minden lehető ellenvetések kiegénylítéséül szolgálhatna.

Bácsmege iparkereskedelmi fontossága a kivitel tekintetében feltétlen és tagadhatlan érdekösszegeben áll Torontál vármegyével Torontál megye hosszú vonalként párhuzamosan terül el Bácsmegevel; földrajzi fekvése e megyét anyamegyénk mellett, Magyarország egyedül számbavehető export irányával dél és délkelet felé, mint a kiviteli kereskedés másodsorban legfontosabb sarkpontját tünteti fel. A Tisza, mindkét megyének érintkezési vonala és a Bega csatorna közlekedési tekintetben Torontál megye forgalmának Bácsmegevel a Tisza által párhuzamos irányt ad, a Bega csatorna által pedig annak Bácsmegevel koncentrikus áramlatát idézi elő s így Bács-Bodrogh megye, az esetben ha önálló iparkamara szervezésére kedveseltetnék, a vele érdekösszegeben álló Torontál megyével egyesülten, nemcsak megyei, hanem országos tekintetből is, önálló iparkamarát igényelhetne.

Torontál megye fontossága termelő, adóképeségi, ipar és kereskedelmi tekintetben kétségkívül Bácsmege mögött áll, de ezzel együtt minden tekintetben oly érdekösszege hatalmas tényezőként tűnik fel, melynek fejlesztési, emelési módzatai minden téren, s így előkelőleg az ipar és iparkereskedelmi téren is, országos fontosságú feladat jelentőségével bír.

Torontál megye lakosainak száma 530,988. Önálló ipari vállalkozója van 13,197; ipari üzletvezetője van 34; az iparos segédek száma 5,650; iparos tanonc van 2,903; az iparmunkások száma 818; a kiségitők 171. A női népességből iparral foglalkozók összege eszerint 24,106. — A nevezett megyében kereskedéssel foglalkoznak 2,463 önálló vállalkozó; 265 üzletvezető; 824 segéd; 374 tanonc; 363 munkás; 40 kiségitő és 534 a kereskedésben alkalmazott nő. E szerint Torontál megyében a kereskedéssel foglalkozók: összes száma 4,863, és így Torontál megyében az iparosok és kereskedők együttes főösszege 28,969.

Ha e számokkal szembesítjük Bácsmege összes népességének, a kir. városokkal együtt, számát (638,063); a Bácsmegeben iparral foglalkozók számát (36,922); a megyénkben kereskedéssel foglalkozók (6.846) számát: kitűnik, hogy Bács- és Torontál megye ipar és kereskedelmi kamarája 61,028 iparos és 11,709 kereskedő, azaz összesen 72,737 adózó polgár életérdekéi előmozdításának közvetlen, 1,096,314 minden rendű és rangú polgárának pedig közvetett tényezőjévé válnék, vagyis más szóval e két megye egyesült iparkamarája 1.169,051 lakosa ipar és iparkereskedelmi haladásának, a helyszínén és a közvetlenség megbecsülhetetlen erőelőnyével működő elsőrangú emeltyűje volna.

Magán értesülésből tudom, hogy az iparkamarák száma az országban huszonegyre fog felemeltetni. Ha minden egyéb fontos körülménytől eltekintünk is, pedig Bácsmege jelentőségétől a kiviteli kereskedés tekintetében semmi esetre eltekinteni nem szabad, csak e

számarány is mutatja, hogy azon óhaj, hogy Bácsmegeben önálló ipar és kereskedelmi kamara létesítsék, vagy ha ez teljesíthetetlen volna, a mit a felhozottak alapján nem hihetnek, ugyaz, hogy Bács- és Torontál megye egyesülten egy iparkamarai területtel alakítsák, egyáltalán nem túlzott kívánság. Magyarország 15 milliónyi lakosságával szemben Bácsmege 638,063 lakosa, illetőleg Bács- és Torontál megye 1.169,051 lakosa oly kontingenst képvisel, mely az érintett új beosztásnál, csak számarányi tekintetben is, okvetlenül számba veendő.

Ugy hallom, hogy Budapest városa önálló iparkarától fog szerveztetni s ez minden esetre a legnagyobb mértékben indokolt, mert Budapest a beviteli kereskedés gyújtópontja s azt az országgal közvetíti s a kiviteli kereskedésnek fontos transzennalis piaca; Pestmege, Csanád, Csongrád, Bácsmege pedig az újja szervezendő szegedi iparkamarába osztatnék be. A mi e tervezetnek Pest, Csongrád, Csanád megyéket illető részére vonatkozik, azt minden tekintetben csak helyeselni lehet, de hogy Bácsmege is oda osztsassék be, ahhoz mindaddig míg reményünk van e téren önállósíttatni, fontos megyei és országos érdekekből, hozzá nem járulhatunk.

Szegedet okvetlenül emelni kell; Pest, Csongrád, Csanádmegye ipar és kereskedelmi érdekeinek természetes központja Szeged. E három megye egymagában oly óriási kamarai területet fog képezni, hogy e tekintetben egymagában fog állani az országban. Pest-Pilis Solt-Kis-Kunmegye népessége Kecskeméttel együtt — Budapest kivül — 627,669; Csanádmegye népessége 109,011; Csongrádmegye népessége 103,772; Hód-Mező-Vásárhely városé 50,966; Szeged város lakosainak száma 73,675. És így a szegedi iparkamara, Bácsmege kivül, kerek számban 1 millió lakost foglalna magában, ez már egymagában sok, ha meg éppen Bácsmege is oda csatoltatnék, akkor a szegedi iparkamara 1 millió hatszáz ezer lakosra terjedne, s rája ez esetben jóslati tehetség nélkül el lehetne mondani: sokat markolna és keveset fogna. Corrueret mole sua.

Legyen Szeged Pest-Csongrád-Csanádmegye iparkereskedelmi gyújtópontja, de mi nem kérünk belőle, bár a hozzá való csatoltatás némileg előnyösebb volna mint az eddigi, a budapesti; de míg attól semmi előnyünk sem volt, addig a szegeditől is csak igen keveset várunk: nekünk megyei és országos tekintetéből azt kell szorgalmaznunk: legyen önálló bácsmegei iparkamaránk, vagy ha ez nem lehetséges, — bács-torontál megyei!

Dr. Margalits Ede.

Javaslat

a zombori róm. kath. leányiskola és zárda építése tárgyában.

Dr. Haynald Lajos bíbornok érsek ő Eminenciájának a zombori róm. kath. nyolc osztályú leányiskola és zárda felépítése tárgyában, ugy az általa nagylelkűen adományozott 50000 frtnyi segélyösszeg biztosítása végett, mult évi május hó 13-án 1861. sz. alatt a tekintetes egyházközséghez intézett leirata, a mult évi december hó 16-án 24. sz. alatt hozott határozattal a tisztelettel alulírott bizottságnak azzal lett kiadva: hogy az ő Eminenciája által felvetett kérdésre és a további teendőik iránt az 1882. évi június hó 24-én 24. sz. alatt létrejött elvi megállapodások alapján véleményes javaslatunkat terjesszük elő.

Mielőtt a fent idézett leiratban foglalt kérdésekre javaslatunkat előterjesztenők, fel kell említenünk, hogy a tekintetes egyházközség az 1882. évi május 18-án 9. sz. alatt hozott határozatával abban állapodott meg, hogy:

1. A városról kapott ugynevezett koronatelken egy emeletes iskolaépület felépíttessék, a melyben a fiúk részére a hat elemi osztályon kivül, még három osztályú ipar- és kereskedelmi iskolák szerveztessenek és helyeztessenek el.

2. Hogy a Szelence és Bánát külvárosokban az eddig is fennálló két osztályú elkülönített, leány- és fiúiskolák továbbra is fentartassanak, és ezek megfelelő elhelyezése végett a Bánát külvárosban már meg-

levő és a Szelence külvárosban külön e célra megszerzendő telkeken két kétosztályú iskola felépíttessék.

3. Egy nyolc osztályú leányiskola kisdóvodával együtt építtessék, és ezen leányiskola-épület az apácatanítónők elhelyezésére szükséges lakosztályokkal is legyen ellátva.

Mint tetszik tudni, a koronatelken a fiúiskolák számára az építkezés már a mult évben megkezdett és a vállalkozók ezen iskolaépületet f. évi augusztus 15-éig különbeni tetemes bírság terhe alatt kötelesek elkészíteni.

A Bánát külvárosban és a Szelence külvárosban szükséges iskolaépületek közül az előbbi, a már kész tervek és költségvetés alapján még az idén felépíthető; ellenben a Szelence külvárosban építendő iskola számára előbb telket kell venni, és ez az eddig felajánlott házhelyek tulajdonosai által követelt és a helyi viszonyoknak éppenséggel meg nem felelő túlzott árak miatt, az idén alig lesz kivitelő.

A mi a nyolc osztályú leányiskola, kisdóvoda és zárda felépítését illeti, erre nézve Pártos Gyula ur a terveket és költségvetést végre elkészítette és a mult hó közepe táján leküldötte; de ezen terveket több, igen fontos javítás és célszerűbb beosztások alkalmazása végett, a nevezett műépítész urnak f. hó 18-án ismét vissza kellett adnunk; ezen épület az újabb költségvetés szerint 62,612 frt 07 kr-ba fog kerülni.

De ezen zárdaiskola felépítésére nézve ő Eminenciája a bevezetésben idézett leirata szerint végleges jóváhagyását a következő kérdések tisztába hozatalától és rendezéséről tette függővé, nevezetesen, hogy:

a) Az apácázárda és leányiskolák belső teljes felszerelése.

b) Az apácatanítónők teljes ellátási dotációjára, és c) A zárdaépület minden időben jókarban tartásának szerződészerű biztosítása teljesítve legyen, és kijelenti egyúttal, „hogy ezen örök időkre kötelező szerződés megkötése előtt, az apácázárda és nőiskola építését megkezdeni időelőtti volna.”

A mi továbbá az ezen zárdaiskola céljaira bíbornok-érsek ő Eminenciája által megajánlott 50000 frt segélyt illeti, erre nézve ő Eminenciája tudni kívánja, „hogy miként szándékozik a tek. egyházközség ezen adományát a mondott célra felhasználni? vajjon az építésre lesz-e az fordítandó; és pedig részben vagy egészben? vagy talán az egész összeg, mint az apácák javára kamatozó alapítványi tőke fog szolgálni?”

A zárda és leányiskolák felépítésének megkezdése előtt tehát mindezen fontos kérdések felett a tekintetes egyházközségnek határozni és nyilatkozni kell.

Ő Eminenciája továbbá kikötötte, hogy a jelenlegi plébániai kert azon területe, a melyre a zárdaiskola fog építtetni, a róm. kath. egyházközség telekjegyzőkönyvéből lejegyeztessék, és egy külön telekjegyzőkönyvbe mint „iskolanének vezetése alatt álló római katolikus nótanoda” vezettessék be; ezenfelül az 50000 frtnyi adomány esetleges visszafizetésére nézve, az általa közölt szövegű okmány a tekintetes egyházközség által kiállították, és ugyanezen 50000 frt a felépítendő zárdaiskolára zálogjogilag bekebeleztessek.

Ezen okirat tartalma lényegileg abban áll; hogy a tekintetes egyházközség a zombori róm. kath. lakosok és ezen vallású utódainak nevében kötelezettséget vállal arra nézve, hogy ha az ő Eminenciája által adott 50000 frtnyi alapítvány felhasználásával felépítendő róm. kath. nőiskola, akár országos törvényről, akár utódaink szándokánál fogva, vagy bármely okból róm. kath. jellegűtel megfosztatnék, kötelezzük magunkat és utódainkat az 50000 frt iskolaalapítványi tőkét, a róm. kath. jelleg megszüntetésének napjától számítandó 6%-os kamataival együtt az akkori kalocsai érseknek hiny nélkül visszafizetni, különben az jogositva leendő, ezen összeget és kamatait, sommas per utján behajtani.

Mindezek előre bocsajtása után a tisztelettel alírott választmány javaslatait a következőkben terjeszti elő:

1. Hogy a dr. Haynald Lajos bíbornok-érsek ur által megajánlott 50000 frt a zárdaiskola felépítésére ne használtassék fel, hanem ezen összeg, mint a zombori róm. katolikus leányiskolák fentartására rendelt alapítvány „dr. Haynald Lajos bíbornok-érsek alapítványa” néven elkülönítve örök időkre kezeltessek és ennek kamatai kizárólag a róm. kath. jellegű zombori leányiskolák tanítási szükségletére fordítassanak.

A mi ezen alapítvány kezelését illeti, ő Eminenciája további rendelkezését kell bevárni, hogy azt vagy ezen egyházközség, vagy a kalocsai főkapitán kezeltesse bizza-e; de kívánatos lenne, hogy ezen alapítvány tisztán 6%-os kamatot jövedelmezzen.

Ily módon ezen alapítvány bekebelezésének szükségése és annak idővel lehető visszafizetési veszélye is el lenne hárítható.

2. A zárdaiskola épület a plébániához tartozó kerttelken az iskolaalap pénzén felépíttessék; ezen plébániai kert a zombori róm. kath. egyházközség 2-ik számú telekjegyzőkönyvéből külön térrajz és nyilatkozat alapján ugyan lejegyeztessék és egy új telekjegyzőkönyvbe átvezettessék, de annak tulajdonjoga a zombori róm. kath. hitközségnek fentartassék;

a haszonélvezeti jog bekebelezése azonban a tanítást vezető „Mi asszonyunkról nevezett iskolának javára” megengedendő lenne.

3. or. Ha időközben a plébániási kert pótlására megfelelő külvárosi kert nem található, ennek megszerzésére oszt. ért. 2000 frt az iskola-alapból elkülönítessék, és ezen célra külön kezeltesék.

4. Az iskolának kalocsai főnöknőjével a zárda és iskolák ellátására vonatkozó szerződés olyképpen módosítandó, hogy az általuk kívánt javadalmazás, becsülve az 50,000 frt alapítvány utáni 3000 frt jövedelmet és a zombori magyar nőegylet által a kisdudóda fenntartására megajánlott évi 600 frtot, az Egyházközség által megadatik, és a még hiányzó mintegy 1157 frt 50 kr. az iskola-fenntartási évi járulékból fog pótolatni; és ha ez idővel bármely okból az Egyházközségtől elvonatnék, ugyanezen összeg a zombori rom. kath. Egyházközség más jövedelmeiből fog fizettetni.

5. Miután a kisdudóda fenntartása szorosan véve nem számítható az elemi iskolák költségeihez, és a zombori magyar nőegylet ezen, az Egyházközség által felépítendő és teljesen felszerelendő kisdudóda vezetőjének, és a két ápolónőnek fizetését magára vállalni ajánlkozott, ennél fogva a nevezett nőegylet megkeresendő lenne: hogy mielőbb nyilatkozzék, mily módon kívánja ezen évi 600 frt óvoda fenntartási költséget biztosítani?

6. Miután továbbá a fiúiskola-épület f. évi augusztus 15-éig készen lesz, szükséges, hogy az elvben már elhatározott ipar- és kereskedelmi iskola szervezése végett az előmunkálatok mielőbb megtéssenek, hogy az idén legalább az első osztály nyitassék meg, és a rajzterem felszereltesék, hogy a rajztanítás is fogantatható legyen.

A fentebb elősorolt összes iskola építkezések és azok teljes felszerelése 130,611 frt 4 krba fog kerülni; ellenben a tek. egyházközség kezelése alatti iskolaalap, beszámítva a Prokopp és Ulrich vállalkozóknak a fiúiskolák építéséért már fizetett 8613 frt 73 kr. f. évi jan. 1-én tett összesen 119,213 frt 43 kr. mutatkozik tehát hiány 11,397 frt 61 kr.

Ezen kerekcszámban 11,400 frtnyi hiány csak úgy lenne pótolható, ha a nőtanoda és zárda felépítésére szükséges mintegy 67,000 frt még egy évig kamattal szaporítottatnék, és bíbornok-érsék ő Eminenciája, költségvetésünk bemutatása által indokolva felkéretnék, hogy a nőtanoda és zárda első felszereléséhez szükséges összeget, ismert nagylelkűségével megadni kegyeskednék.

A fentebbi javaslataink kiegészítésére van szerencsénk az összes zombori rom. kath. iskolák költségeloirányzatát tisztelettel bemutatni. Ezen költségeloirányzatból kitűnik, hogy amár a nyolc osztályú leányiskolák és kisdudóda fenntartására bíbornok-érsékünk alapítványának kamatai és a zombori magyar nőegylet kisdudóda fenntartási adományának segélyével esakis 1157 frt 50 krt kellend fordítanunk, mégis az elemi tanítók és tanítónők fizetéseinek felémelése és a kereskedelmi és rajziskolák szervezése által az évenkénti szükséglet, a jelenleg rendelkezésünkre álló városi iskolai-segélyt, évi 3,654 frt 63 krral fogja meghaladni.

Erre nézve javasoljuk: méltóztassék az előirányzatban foglalt szervezést és fizetéseket összegeit jóváhagyni; a kerek számban 3800 frt évi hiány fedezése végett pedig a nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatási miniszteriumhoz folyamodni, hogy úgy mint Baja város kereskedelmi iskoláját is segíve, a mi kereskedelmi iskoláink fenntartására évenkénti 2000 frt segélyt utalványozni kegyeskednék; a további 1800 frt hiányt pedig úgy lehetne fedezni, hogy az iparos tanoncok tanítását ezen túl a mi jobban fizetett tanítóink külön díjazás nélkül az újonnan épült iskoláinkban leendnek kötelesek teljesíteni, ellenben a városi közgyűlés megkeressék: hogy az iparos tanoncok tanítására jelenleg fordított mintegy 1800 frtot ezen túl közvetlenül a tekintetes egyházközség rendelkezésére bocsájtáná.

Zombor, 1884. február 22-én.

Az iskolák szervezése és felépítése tárgyában megbízott választmány.

Bathal József s. k.

Megyei közgyűlés.

Február 21-én.

(Folytatás.)

20. Zenta város tanácsának jelentése, a Zenta városnál rendszeresített új tiszti állások tárgyában hozott képviselői testületi határozat jóváhagyása iránt. A rendszeresített alkalmi és fogalmazói állás helyben hagyatik.

21. Schmausz Andre alispánnak előterjesztése a Bogosja és Szóna községekből alakult egészségügyi-kör megszüntetése, s a nevezett két községnek orvos tartás tekintetében való önállósítása iránt. Elfogadtatott.

22. Alispáni előterjesztés, a megyei beteg ápolási alap évi járulékaiknak megállapítása és kivétele iránt. Megállapított 6000 frt.

23. A megyei közegészségi bizottságnak véleménye jelentése az ókanizsai 11-ik gyógyszertár iránt. Felállításra nem ajánlatik.

24. Ugyanazon bizottságnak a bresztováci és 25. Ugyanazon bizottságnak a csantavéri gyógyszertár felállítás tárgyában. Mindkettő pártoltatik.

26. Bács-Bodrogh megye községi és körjegyzői együletének kérvénye, az 1874. évi XXXV. t. c. módosítása tárgyában a képviselőház elé terjesztett törvényjavaslat 20. §-ának mellőzése iránt a képviselőházhoz intézendő felirat tárgyában. Pártoltatik.

27. Ugyanezen együletnek az iránti kérvénye, hogy a törvényes minősítéssel bíró községi irnokok is a község jegyzői szigorlatra bocsáttassanak. Pártoltatik azzal, hogy a községi segédjegyző ezután a jegyző, a többi kvalifikált irnok pedig segédjegyző címet viseljen.

28. Kiskér község képviselő testületének határozata, a Falkenstein-féle árvapénztári hiánynak mikénti fedezése tárgyában, — ugyazintén az ezen határozat ellen benyújtott tizenegy külön vélemény. Meg-

engedtetik, hogy evégre a község törlesztési kölesont vegyen s azt pótdóbból fizesse ki.

29. Kozits István és társainak felebbezése, Zenta város képviselő testületének 169/1883. számú határozata, illetőleg a másod tiszti ügyészi állomás betöltése ellen. Felebbezők elutasítottak, mert semmi tartható okot föl nem hoztak.

30. Ó-Kanizsa községének szabályrendelete, a vadászterület megállapítása és mikénti hasznosítása tárgyában. Helyesbítés végett visszaküldetik.

31. Kolluth községének határozata, a kincstári uradalmi italmérsi jog megvétele tárgyában, ugyazintén Weber György és társainak ez ellen benyújtott felebbezése. A község az italmérsi jogot 25465 frton (a sörregalén kívül) megvette. Jóváhagyatik.

32. Manojlovics Márkóv Pál, ugyazintén Deveserszki Izidor és társai szenttamási lakosok felebbezése a szenttamási italmérsi jog bérbeadása tárgyában hozott községi határozatok ellen. A 2 ik árverés, mint a községre előnyösebb, jóváhagyatik.

33. Ujverbász község képviselő testületének határozata, egy községi állatorvosi állomás rendszeresítése iránt. Jóváhagyatik.

34. Temerin község képviselő testületének határozata, a községi árvapénztárban felmerült hiánynak egyelőre községi adó kivételével utján eszközöndő fedezése iránt, ugyazintén Fernbach Bálint, nemkülönben Nagy Mátyás és társainak ezen határozat ellen benyújtott felebbezése. Francia Miklós és Kasza István hűtlen gyámok után 1861—1878 ig, ma már 34535 frtra nőtt árvtári hiány mutatkozik. Minthogy az első sorban szavatások vagyona e hiányt nem fűdözi, nehogy az kamatostul a község nyakára nőjjön, annak előlegképpen pótdóbból való kiizetése a községnek, a visszereseti jog fenntartásával, megengedtetik. A két felfolyamodás, mint az 1871 18 ik és 1876 5 ik t. c. 33 §-val ellenkező, figyelembe nem vétetik. Fernbach Bálint kijelenti, ha az árvaszékek a gyors biztosítási eljárás meghagyatik, el áll felebbezésétől. Erről Fernbach s a község bizosítottatik.

Zittl Róbert. A község érdekeit védte s a bűnöket s elsőbsorban felelősöket kívánta sürgősen perbe fogatni.

A főügyész, Matkovits Lajos, alispán s főispán ur stb. felszólalása után, tekintettel a község kényszerhelyzetére, elfogadtatott a fenti sürgető módosítással, az áll. választmány javaslata, mely szerint a község a hiányt 10 év alatt pótdóval fedezze, de viszontkereseti igénye épségben marad.

35. Bajsa község képviselő testületének határozata, az eddigi maradvány fölekből megtakarított 1133 frt 98 krt az ottani felekezeti iskolák segélyezésére leendő fordítása iránt. Jóváhagyatik.

36. Bresztovác községének kérvénye, szervezési szabályzatának a község jegyző és községmester fizetését és teendőit megállapító §-ok néhány pontjának módosítását célzó községi képviselő testületi határozat jóváhagyása tárgyában. Jóváhagyatik.

37. Filipova községének a párbér megváltása tárgyában kötött szerződése. Jóváhagyatik azzal, hogy a most még hiányzó érseki jóváhagyás csatoltassék.

38. Jankovác községének a párbér megváltása tárgyában kötött szerződése. Jóváhagyatik.

39. Kishegyes községének az ottani kincstáriispánlak megvétele tárgyában hozott határozata. 2000 frton a vétel jóváhagyatik.

40. Zsabya községének ház hely eladása tárgyában kötött adás-vevési szerződése. Indokolatlan az eladás és azért nem hagyatik jóvá.

41. Filipova községének a regale jog megváltása tárgyában hozott határozata. Községi pótdóul kivetendő 22300 frton a megváltás jóváhagyatik.

42. Nemes-Militics községének a felelős örökkel kötött szerződése. Jóváhagyatik.

43. Ó-Palánka községének a felelős örökkel kötött szerződése. Jóváhagyatik.

44. Temerin községének egy második orvosi állás rendszeresítése tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatik, mert a jelenlegi orvos, Deutsch Manó öreg; helyettese haláláig 500 frt fizetést fog kapni.

45. Zsabya községének temetőhely kijelölése tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatik.

46. Pacsér községének az ottani jegyző fizetése tárgyában hozott határozata. 500 frtban a szolgalmak megváltása jóváhagyatik.

47. Parabuty községének az ottani segédjegyző fizetésének felémelése tárgyában hozott határozata. 400-ról 500 frtra emeltetik. Jóváhagyatik.

48. Ó-Kanizsa községének egy segédjegyzői állás rendszeresítése tárgyában hozott határozata. 500 frt fizetéssel jóváhagyatik.

49. Uj-Soóvé községének az ottani község ház felépítése tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatik.

50. Tittel községének egy községi kertészlak felépítése tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatik.

51. Ada község képviselő testületének Strosz Ignác volt községi bíró özvegy részére 200 forint segélydíjnak leendő kiutalványozása tárgyában hozott határozata. Helyben hagyatik, egyuttal az önhűbáján kívül elbocsájtott városi kertésznek 300 frt kárpótlás engedélyeztetik.

52. Uj-Palánka község képviselő testületének a jegyzői lak felépítése tárgyában hozott határozata. A 4000 frtnyi ismeretlen tartózkodású árvák pénze inkább az árvtár netáni hiányaira levén fordítandó, az épités más alapból megengedtetik, de az árletés a szolgabíró elnöklete alatt lesz megtartandó.

53. Apatin község képviselő testületének a korcsmáltási jog bérbeadása tárgyában hozott határozata és Mundveil Istvánnak ezen határozat ellen benyújtott felebbezése. A felebbezés elvetésével Mars Károly és társainak évi 600 frtos bérjajánlata fogadtatik el 6 évre; de ha a község időközben a kincstártól is megvenné a regalét, a bellet fél évi felmondással felüggeszthető. A belők eladdig kötelesek jó ibató bort literenként 20 kron mérni.

54. Szeghegy község képviselő testületének a község ház kibővítése tárgyában hozott határozata. Jóváhagyatik.

55. Kovil-Szent-Iván község képviselő testületének a községi jegyző részére 100 frt utazási költség kiutalványozása és egy segédjegyzői állás rendszeresítése

tárgyában hozott határozatai. Az első rész jóváhagyatik, a második nem engedtetik meg.

56. Obrovác községének az ottani felelős örökkel kötött szerződése. Jóváhagyatik.

57. Apatin községének az ottani felelős örökkel kötött szerződése. Jóváhagyatik.

58. Kozits István és társai zentai lakosoknak a városi tanács által a postahivatal elhelyezése tárgyában hozott határozat ellen benyújtott felebbezése. Mint indokolatlan elutasított.

59. Mihalkovits István zentai lakosnak felszólalása a városi legtöbb adót fizető bizottsági tagoknak 1884 évi névjegyzékébe leendő felvétele iránt. Miután 314 frt 7 kr. adójából ő maga csak 210 frt 7 krt fizet s ez összeg a virilistaságra nem elég, elutasítottatik.

60. Kernyaja községének az ottani felelős örökkel kötött szerződése. Jóváhagyatik.

61. Goszpodince község kérvénye 6000 frtot meghaladó közmunka váltásdíj tartozásának 1200 frtos évi részletekben leendő törlesztése és a hátraléknak a lakosságra, állami adók után 50%-kal való kivétele engedélyezéséért. Nem engedtetik. Hajtsa be az adósok.

62. Csúrogh község képviselő testületének határozata, az ottani képzési- és nevelési alapból községi célokra felhasznált 10121 frt 38 krnyi összegnek 6 év alatt leendő törlesztése iránt. Jóváhagyatik.

63. Csataalja község képviselő testületének határozata Meszner József volt bíró által, az ottani legelő váltásdíj pénztárból felvett s vagyon hiányában be nem hajtható 1482 frt 58 krnyi követelés leírása hozatala iránt. Nem hagyatik jóvá, mert nincs előlntve, ki felelős még.

64. Tovarisoa község képviselő testületének határozata, mely szerint a Raics Milos 1871. évben volt ottani pénztárnok által megtérítendő, de vagyon hiányában be nem szedhető 581 frt 79 krnyi számadási hiány, az az időbeli előjárók terhére irassék. Kiadatik a számvizsgáló bizottságnak.

65. Ketymár község kérvénye, behajthatlan 149 frtnyi közmunka váltásdíjak leírása iránt. Leiratik.

66. Martonos község kérvénye, behajthatlan 170 frt 60 krnyi közmunka váltásdíjak leírása iránt. Leiratik.

67. Rigyica község kérvénye, behajthatlan 21 frtnyi közmunka váltásdíjak leírása hozatala iránt. Leiratik.

68. Temerin község kérvénye, behajthatlan 426 frt 4 kr községi adó, 345 frt 10 kr. párbér járuléka, 691 frt 6 kr. községi legelő adó és 590 frt 6 kr. közmunka váltásdíjak leírása iránt. Leiratik.

69. Tittel község kérvénye, behajthatlan 224 frt 20 krnyi községi adók leírása iránt. Leiratik.

70. Ivanics István volt ó-sztapári jegyző özvegyének kérvénye, melyben férjének 500 frtban megállapított nyugdíját, részére kiutalványoztatni kéri. Kiutalványoztatik.

71. Lakatos Lipót topolyai jegyző özvegyének nyugdíjazásért benyújtott kérvénye. 500 frtban megállapítottatik.

72. Sztanisits községének 1882. évi kö-pénztári. Gara k. 1882. évi közp. Almás k. 1881. évi közp. Hégyes k. 1882. évi közp. Járek k. 1880. évi közp. Járek k. 1881. évi közp. Vaiszka k. 1882. évi közp. Dorozsló k. 1882. évi közp. Piros k. 1882. évi közp. Bajsa k. 1882. évi közp. Tatabáza k. 1882. évi közp. Madaras k. 1882. évi közp. Ujfüttak k. 1882. évi közp. Gloszán k. 1882. évi közp. Pivnica k. 1882. évi közp. Ó-Palánka k. 1882. évi közp. Bogosja k. 1882. évi közp. Dszp.-Szt-Iván k. 1882. évi közp. Mohol k. 1881. évi közp. Csúrogh k. 1882. évi közp. Mosorin k. 1882. évi közp. Kovil-Szt-Iván k. 1881. évi közp. Kovil-Szt-Iván k. 1881. évi alapítványi. Mosorin k. 1881. évi alapítványi. Mosorin k. 1882. évi alapítványi. Csúrogh k. 1878. évi szegény alap. Filipova k. 1882. évi szegény alap. Gyurgyevó k. 1881. évi székház alap. Szilbás k. 1876—1878. évi késedelmi kamat. Bács k. 1884 évi költségvetése. Bácsujfalu k. 1884 évi költségvetése. Lality k. 1884. évi költségvetése. Dorozsló k. 1884. évi költségvetése. Káty k. 1884. évi költségvetése. Nádaly k. 1884. évi költségvetése. Csajkás réti bizottság 1887, 1882, 1883, 1884. évi költségvetése. Déronya k. 1884. évi pótköltségvetése. Vilovo k. 1883. évi pótköltségvetése. Gróf Chottek 1883. évi alapítványi. Szóna k. 1882. évi közpénztári számadásai. Jóváhagyatnak.

Hirek.

Ministeri elismerés. Bács-Bodrogh megye kir. tanfelügyelősege 500. sz. 1884. Nagyságos Esztergamy Borbála urnónek mint a jótékony nőegylet elnökének Zomborban. A nagyméltóságú vallás- és közoktatási m. kir. minister ur f. évi február hó 11-én 4384. sz. a. kelt leiratával Nagyságodnak mint a zombori jótékony magyar nőegylet elnökének azon intézkedéséért, mely szerint 102 mindkét nembeli elemi iskolai tanuló az egylet részéről, a rom. kath. iskolaszék hozzájárulásával, teljes ruházattal láttatott el, magas elismerését kifejezni s engem annak közlésével megbizni kegyeskedett. Midőn Ömeltősága a minister urnak eme megbízását őszinte örömmel tolmácsolása mellett teljesíteni szerencsem van: tisztelettel kérem Nagyságodat, miszerint a szegény tanuló ifjuságot a jövőben is meleg pártfogásában részesíteni méltóztatnék. Zomborban 1884 február hó 18-án Czifrusz Ferenc kir. tanácsos tanfelügyelő.

Főispán ur ömeltősága, törvényadta jogánál fogva kinevezte tiszteletbeli főjegyzőkké: Bertolino Sándor és dr. Vojnits István aljegyzőket. Főügyeszekké: Sándor István, Mikosevits József, Karvázy Domonkos, Schlagetter Gyula, Pankovics Andor, Latinovits János, Mezey Károly, Seultéthy Ede urakat. Ügyeszekké: Szalay Lajos; dr. Schmausz Antal, dr. Schneider Károly, Vince Lambert, Boromisza Tibor urakat. Főszámvevőkké: Beke József, Hruby Mihály, Csernyus Ist-

Melléklet a „Bácska“ 17-ik számához.

ván, Vécsy Károly urat. Főorvosokká: dr. Spitzer Mór, dr. Hável József, dr. Nikolsburger Károly, dr. Hipp Miklós, dr. Milkó Izidor, dr. Hofbauer Miklós, dr. Bernheim Samu urat. Főpénztárnokká: Szakácsi Ferenc urat. Tiszteletbeli szolgabírókka: Kósa János, Szűcs Mihály, Artinger Ferenc, Baderica György, Vibiral József, Rezsny Aurél urat. Aljegyzőkké: Zákó Milán, ifj. Vojnits István, Trischler Ferenc, Csicsáky Mihály, Popovits Sebő, Pilaszanovits Mátyás, Mihelits Péter, Staudacher József, id. Vibiral József, Rédei Lajos urat. Segedszolgabírókka: Molnár Béla, Bauer Mihály, dr. Molnár Károly, Vojnits Máté, Harlikovits Gyula, Jaisel Henrik urat. Alsámvevőkké: Nagy József, Volarics Dani, Karvázy József urat. Allevéltárnokká: Nikl János urat. Járásorvosokká: dr. Poppovits István, dr. Holländer Adolf, dr. Nagy Kálmán, dr. Lilli József, dr. Sor Ferenc, dr. Weidman Vilmos, dr. Káldi Sándor, dr. Goldstein Dávid urat. Allatorvossá: Cseh Rezső urat.

A jegyzői vizsgálat bizottság tagjait megválasztatták: Elnök: Alispán ur, tagjai: Karácson Gyula, Mihály János, Szalay Károly, Beke Gyula, Karvázy Zsigmond, dr. Eremin György, Karvázy Domonkos, dr. Drakulits Pál, Hruby Mihály, Bosnyák János, Radimeczky Ferenc, Rauschenberger Adolf, Zsupanszky Lyubomir.

Az almasi járás közigazgatási tudósítójává Altönder Vince, helyettesül Bakay Dezső választott meg. Az újvidéki polgári bál az ipar-kereskedelmi társaság iskolájának 402 frtot jövedelmezett.

Szabadkan Milassin Miklós, kir. törvényszéki joggyakornok, e hó 23-án vezette oltárhoz öv. Vukovits Lajosné kedves leányát Vukovits Eulália k. a. t. Baján Sarkány Lázárné szül. H-pp Sziidónia f. évi február hó 22-én hajnali fél 5 órakor életének 43-ik, boldog házasságának 23-ik évében kimult.

A budapesti hitelezői védegyelet tudatja, hogy Csurtits István (Újvidék) fizetéseit beszüntette.

Uj zenemű jelent meg Táborcsy és Parsch budapesti zeneműkereskedésében. Címe: Maiglockchen. Polka française; zongorára szerző ifj. Fahrbach F. Ara 75 kr.

A bajai takarékpénztár e hó 17-én tartott rendes évi közgyűlésén Gyöngyössy János főkönyvvizsgáló nyugdíjaztatott és helyére Eckert István volt második könyvvizsgáló léptetett elő.

Újvidéken egy 103 éves erdőőr, névszerint Stanokovits Béla, a napokban halt el; felesége 6 év előtt 107 éves korában mult ki.

A megyei történelmi-társaság közgyűlése febr. 22-én délután 4 órakor. Jelen voltak: Schmausz Endre elnök, dr. Margalits Ede titkár, Czifrusz Ferenc, Mihály János, Radics György, dr. Schuller Simon, Városi Tivadar, Donozlovics József, dr. Csibás Benő, dr. Grünér Samu, dr. Molnár István Lajos, Karácson Gyula, Bertolino Sándor. Felolvastatták a titkári jelentés, mely után Donozlovics Vilmos felszólalása dacára a társaság titkárnak, dr. Margalits Edének, egyhangú jegyzőkönyvi elismerés és köszönet szavaztatott buzgó működéséért Donozlovics Vilmos „Bács Bodrogh vármegye alkotmányos mozgalmi a 60-as évek elején“ c. érdekes felolvasása megélejtetett. Radics Györgynek „Egy község száz év előtt“ c. Szivac multjára vonatkozó rajza, mely Eiman Károly volt szivaci jegyző „Der Kolonist“ munkája után készült, sok tetszésben részesült. Mihály János megígéri, hogy a legközelebbi ülésre az eredeti „Kolonist“ munkát be fogja mutatni. Három felolvasás, idő szűke miatt, elhalasztott. Elnöki zárás után az érdekes gyűlés véget ért esti 7 órakor.

A személyszállító gőzösök menetrendje 1884 évi február hó 26-tól kezdve további intézkedésig. Felfelé: Bezdánból Budapestre: hétfő, szerda és szombat 10 órakor este. Első út március 1-én. Lefelé: Bezdánból Zimony-, Orsova- és Galatzra: szerda, péntek és vasárnap 5 órakor reggel. Első út febr. 27-én. A lefelé menő hajók itt Bezdánban éjjelnek és innen pont 5 órakor reggel indulnak. A Mohács-Pécsi vasút vonatai a gőzösök meneteivel közvetlen összeköttetésben állanak. Bezdán, 1884. február hó 21-én. Az ügynökség.

Wenczel Alajost Szabadka főispánja tiszteletbeli alsámvevőnek nevezte ki.

A benedeki, moholyi és morovici plébániákra pályázat van hirdetve.

A „Fővárosi Lapok“ című országos szépirodalmi közlöny vasárnapi száma Dömötör Pál újabb költeményeiről igen rokonszenves és elismerő tárcacikket közölt, melynek címében őt a tűzhely költőjének nevezi.

Baján Latinovics Sámuelné sz. Koller Magdolna f. évi február hó 18-án életének 66. évében elhunyt.

A szabadkai főgymnasium ifjúsága által az „Önképző körrel“ élén, március hó 2-án, vasárnap d. e. 10 órakor a „Pest szálloda“ nagy termében tartandó Arany-ünnepély sorrendje a következő: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. A hymnus, éneklés az ifjúsági dalkör. 3. Arany János életrajza. 4. A koldus ének, költemény Arany Jánostól, szavalja Kósa Béla VII. o. t. 5. Arany egyik költeményének fejtegetése. 6. A bajusz, költ. Aranytól, szavalja Hajduska József VIII. o. t. 7. Zách Klára; szövegét és dallamát írta Arany J., éneklés az ifjúsági dalkör. Alulirt igazgatóság tisztelettel felhívja a t. közönséget, hogy ez iskolai ünnepélyen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjék. Kelt a Szabadkavárosi községi főgymnasiumban 1884. febr. 20. Az igazgatóság.

Megyénk hosszában a héten 720 métermássa löpor fog a Duna vizén Belgrádba szállíthatni.

A hivatalos lap vasárnapi száma hozza: Bács-Bodrogh megye 2-ik alsó, tiszai, és titeli járásában az őszi vetések szépek, helyenkint igen buják; a szántás tavaszi alá már megkezdődött. — Ugyan mikor lesz már vége a járások értelmetlen, helytelen és politikailag sem jogosult zür-zavaros megnevezésének? Hiszen már innen-onnan egy éve, megyei közgyűlése elhatározottat és felsőbb helyen is jóváhagyottat, hogy a járások a szolgabírói székhelyek után neveztesse.

Újvidék és Pétervárad között f. hó 22-én a hajóhidat megnyitották.

Piknik. Fialat urak szombaton a „Vadászkürt“ termeiben jól sikerült pikniket rendeztek. Elegáns, urias mulatság volt, melynek rendezése ügyes kezekre mutatott. Dankó Gábor bajai zenekara játszott, mely különösen a csárdásokban tűnik ki előnyösen, míg a kör-tánczenében a mi Herceberger Sándorunkat nem éri utól. A négyeseket 38 pár táncolta. Jelen volt hölgyek: Barthal Józsefné, br: Bibra Frigyesné s leánya Melánia, Bikár Zorka, Birvalszy-Zákó Maja, Czedler Jánosné, Czifrusz Margit, Dobák Béláné, öv. Drakulics Gáborné, dr. Drakulics Pálné, Drakulics Darinka, Ecsy honvédszázadosné (Szabadkáról), Hauke Imréné, Hoffmann Mihályné, Hoffmann Ilka, Jakobcsics Karolin, Karácson Gyuláné, Karvázy Domonkosné, Koczkar Zsigmondné, Kórits Eszter, Kovács Jozefin (Rigycáról), Leszczinszky Lajosné leányával Mariskával, Lovászi Aranka, Maximovits Szilárdné, Marschan Józsefné, Mihályi Jánosné leányával Bellával, dr. Milásevitcs Sándorné, Ormay Adolfné leányával Ilonával, dr. Pávlovits Smouné, Radulovics Szilárdné, Sándor Béláné, Szakáll Vidorné, Siebenburger Zsuzska, Simonyi Etelka (Szabadkáról), dr. Sztójkovits Péterné, Tárcazi Kornélia, öv. Tóptinsé, Tripolszky Gyuláné leányával Örszikével, Vírter Károlyné, Vojnits Máténé (Szabadkáról), Vojnits Bella, Vujevich Ilona és Mariska — Megemlítjük, hogy Baumgarten báró huszár százados, tiz tisztársával, lóháton rándult át erre az alkalomra Szabadkáról Zomborba, és hogy a farszáz lovaglás után is derekasan kitartottak a táncban.

A dalarda mai dal- és táncestélye igen népszerű és mulatságosnak ígérkezik. A műsor egyetlen szám-ból áll. Farsangi bohózat lesz, melyet jelmezekben adnak elő. Az előadás egy órát fog igénybe venni. A magánszerepek így vannak kiosztva: a vartyogi uralkodó gróf Pribil Ernő ur, — búbájós neje a grófné Trischler Ferenc ur, — Ördítő Mihály, alföldi halász legény Klinovszky Gyula ur, Waxlhuber Tóbiás, éden-purgi háziur Eckert Pál ur, — Dimitrulu Mamaliga, oláh atyai Klütis Márton ur, — Borovicska Janó, nyitrai földbírtokos Czinkler Gyula ur, — Salamucci Maccaroni, nápolyi lantos Staudacher József ur.

Bulkeszről írják: Ritka előmenetelt tanusit Bulkesz községe a tanügyben. Népiskolánk teljes felszerelése mellett a tanügy neszorai t. i. Pfeiffer István ág. ev. lelkész, dr. Schreiber Lőrinc orvos és Tessényi István jegyző urak, meg nem elégedtek jó állapotban lévő népiskolánkkal, hanem azon fonséges eszme villant fel bennök, hogy népünk javára egy kisdédóvó intézet állítsassék. Népünknek ez eszme kapós volt — ezt belátták — s három bált rendeztek a kisdédóvó intézet felállítására javára. Eppen e hó 21-én volt az utolsó bál. A bálók igen pompásan és fényesen sikerültek, mint azok kisebb községekben előfordulhatnak. Az első bál a „Brücker“-féle fogadó nagytéremben tartották, e bálon csak a vidám jövedv volt látható, pártoskodás — mi ez idő szerint nálunk divat — távol volt; a hölgyköszorú legszebbjei azaz Bulkesz intelligens osztálya volt képviselve, ott láttuk Rapp Paulin, Schreiber N., Brunner Fáni kisasszonyokat, a nők részéről pedig Pfeiffer Istvánné, dr. Schreiber Lőrincné, Krämer Péterné, Fischerné, Trandafielné stb. voltak jelen; éjjel után közvacsora következett. — A második bál „Umstadt“ nevű fogadónál tartották, kevés változással az előbbihez viszonyítva. — A harmadik bál „Schmidt recte Umstadt“-nál szinte a legnagyobb jövedvben tartották. A tiszta nyereség e három bálról minden költségek fedezése után 70—80 frtra tehető. Mindez a bulkeszi triumvirátus Pfeiffer dr. Schreiber és Tessényi uraknak köszönhető.

Piknik. Szombat este, mikor egyik fogat a másik után robotott a piknikre, két konyhahölgy között kifejlődik a „Vadászkürt“ sarkán a következő párbeszéd:

— Jösz-e ma este bálba?
— Nem mehetek, mert a gazdámék otthon maradnak.
— Hát piknikre nimesenek hívja?
— Biz azokat kifelejtették.
— És színházba se mennek?
— Azt beszélték az asztalnál, hogy oda azért nem mennek, hogy a színházi közönség föltegye róluk, hogy ők is pikniken vannak.

Iványi István, szabadkai főgymn. tanár, megyénk történetének buzgó kutatója, adat gyűjtés céljából a megyei levéltárban dolgozik, a hol mindenkor a legelőzékenyebb fogadtatásra talál.

A zombori kereskedelmi és iparbank f. év febr. hó 24-én reggeli 9 órakor tartotta rendes közgyűlését. A szép számmal megjelent részvényesek újlag elnöknek: Bikár Simont, alelnöknek: Sztanimirovics Pált, az igazgatóságba: Bruck Adolf, Gergurov Theodor, Zapf János, Lang Flórián és Vukicsevics Istvánt, a a felügyelő tanácsba pedig: Konyovits Jusztin és Fernbach Antalt egyhangulag megválasztották. A bank 1883 évi forgalma 23 581,204 forint 12 krajcár volt, mely után 98,603 frt 62 kr. nyeretett. Ez összegből a kiadások levonása után marad 11,262 frt 48 kr. mint felülosztalék. E szerint egy 50%-kal be fizetett részvényre 12 1/2 frt esik.

Közvagyonhiad építés Újvidéken. A város egy költségvetésileg 34086 frt 84 krban előirányzott közvagyonhiad építését elhatározta, ezen munkák foganatosításának biztosítása tárgyában ajánlatok f. é. március hó 15-ig a város polgármesteri hivatalában benyújtandók. A közelebbi feltételek a városi mérnöki hivatal által megtudhatók.

Utazási és működési tervek a cs. és kir. 23-ik, 6-ik és 86-ik számú gyalogezrednek hadkiegészítési kerületeiben 1884-ik évben működő újonccalított bizottságok részére. A 23-ik gyalogezrednél: Almáson március 3., 4., 5., 6., 7., 8-án. Baján március 10., 11., 12., 13., 14., 15-én. Zomborban március 28., 29., 31. ápril 1., 2-án Apatinban ápril 4., 5., 7., 8., 9., 10-én. — A 6-ik gyalogezrednél: Futtkan március 3., 4., 5., 6., 7., 8-án. Palánkán március 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15-én. Hódságh március 17., 18., 19., 20., 21. 22-én. Kula március 24., 26., 27., 28., 29., 31-én. Zsablya ápril 2., 3., 4., 5-én. Tittel ápril 7., 8., 9-én. — A 86. gyalogezrednél: Topolya március 13., 14., 15., 17., 18., 19-én. Ó-Becse 21., 22., 24., 26., 27., 28.,

31-én. Zenta járásban ápril 1., 2., 3., 4., 5-én. Zenta városában 7., 8., 9., 10-én.

Gyászhir. öv. Gerentsér Mihályné szül. Zelits Julia f. hó 23-án esti 9 órakor, élt 57-ik évében, rövid, de súlyos betegség következtében elhunyt. Hült tetemei f. évi február hó 25-én d. u. 4 órakor a szt. Rókus sirkertben tették örök nyugalomra. Béke hamvaira!

A német-palánkai izr. szent egyet Chewra Kadischának alapszabályai a m. kir. belügyminiszter által jóváhagyattak.

A szabadkai illeték kiszabási hivatalnál egy II-od osztályú pénzügyi titkári állomás betöltendő.

Fischer József Topolyán — a budapesti hitelezői védegyelet jelentése szerint — fizetéseit beszüntette.

Pályázat a tejjgazdasági iparban való kiképzetés céljából kitűzött ösztöndíjakra. A tejjgazdasági ipar ismereteinek nagyobb tökélyben való elsajátítása céljából külföldön leendő tanulmányozási útra két 600—600 frtos ösztöndíj tűzött ki, ezekre a pályázat következő feltételek mellett hirdettetik ki: I. Folyamodó tartozik kimutatni, hogy valamely gazdasági vagy állatorvosi tanintézetet jó sikerrel végzett, hogy katonai kötelezettségének eleget tett; hogy a tejjgazdasági ágban már némi gyakorlati jártassággal bír. II. Az, ki ezen ösztöndíjban részesül, kötelezi magát arra, hogy a részére adandó utasításhoz és utitervezet szigoruan alkalmazkodni fog; hogy legalább 6 hónapot tölt külföldön tanulmányozás céljából; hogy ezen időszak alatt havonként, a 6 hó letelte után pedig összes tapasztalatairól és tanulmányai eredményéről tüzetes jelentést tesz; hogy ha kívánatnék, tehetségéhez mért alkalmaztatást elvállal. III. A kellően felszerelt folyamodványok meltyekben a pályázati hirdetmény feltételeinek teljes mértékben való elfogadásáról szóló nyilatkozat is foglalandó, legkésőbb május hó 15-éig, a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz nyújtandók be.

Színház. Csütörtökön Planquette Róbert gyönyörű operettje „A kornevilli haragok“ zsúfolt ház előtt kezült színre. Az előadás nem felelt meg a várakozásnak. A zenekar, melytől a legtöbbször jót hallunk, ez alkalommal nem tett ki magáért. Zserment kedves szendéséggel Iványi Mariska játszott. Szép énekét gyakran megtapsolták. Nikó Lina Szerpolettet a nála meg szokott eleveséggel adta. Péntek József (Hári) szegényes jelmezében is szépet mutatott, de játékában az otthonosság, énekében az élet hiányzott. Nagy Pista (Greniszó) igyekezettel játszott és igen szépen énekel. Különösen sikerült volt az „Amott a szirt alatt“ kezdetű keringője. Gáspár apót Kövessy Albert látható jó igyekezettel adta, de nem volt képes szerepe magaslatára emelkedni. Az előadás nem volt összevágó. Szombaton Varney „Tisztaurak a zárdában“ című operettjét félig telt ház előtt adták. Kellemes zenéjű, mulatságos darab. Iványi Mariska a pajkos Luizot elragadó természetességgel személyesítette. Kövessy Narciss dö Brissak kapitány szerepében sokat nevetetett, de hiányos öltözetével az illúsiót nagyon zavarta. Erdélyi Margit (Mari) a második felvonásban csinosan énekel egy kis dalt, melyért meg is tapsolták. Vasárnap telt ház előtt Szigeti József új bohózatot színművét, a „Csókon szerzett vélegényt“ játszották. Nikó Lina (Abrai Irén) többféle szerepében művészi alakításokat mutatott be. Övé volt a siker oroszlán része. Szepessy Gusztáv (Csontai Lőrinc) a szerep nem tudással küzdött. Az előadás különben a jobbakk közül való volt. — — —

Örökösödési igény bejelentésére hívja fel a szabadkai kir. törvényszék mindazokat, kik a dautovai Szigeti József, a szabadkai Vidákovits szül. Mamuzsits Teréz, az ókanizsai Csikósné szül. Mazák Anna, Bagi Gergely és Vitusz Anna, a bajmoki Lenderné szül. Nagler Ilona, a katymári Beschir Antal és Jakab, a szabadkai Boskoviczné szül. Engelbrecht Anna, és az ókanizsai Burány András hagyatékára ilyent érvényesíthetni vélnék.

A gazdasági egylet közgyűlésén felolvasott elnöki jelentés.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Egyleti működésünk fölött ismét egy év zárult be; — ennek folyamában kifejtett tevékenységünkről az alapszabályok értelmében ez alkalommal beszámolni óhajtván: különösen azon körülmények feltűntetésére szoritkozunk, melyek az egylet létét, a nyagi viszonyait és működését tárgyalzzák.

Jelenben az egyesület 102 alapító taggal bír, kik 11,400 frt alapítványt képviselnek és 625 évdijs taggal, kik évenként 1904 frt évdijt fizetnek.

Bár ezek szerint az évi bevétel elég keesegetőnek látszik is, a ténylegesen befolyó és a künnlevő nagy — mintegy 1970 frt hátralékot képező összeg azon sajnos tanubizonyosságot nyújtja, hogy nem minden tagja buzgó kötelelessége teljesítésében.

Több módozatot használt fel az egylet választmánya az egyleti tagokat rábíri, hogy dijakat pontosan befizessék. Minthogy azonban minden kiserleteink a legnagyobb részét hajtórést szenvedtek, a legutóbb tartott vál. ülésből kifolyólag felkérte az általunk m. tisztelt és az egyesület érdekeit szíven hordó megye alispánja, hogy a künn levő hátralékokat a járási szolgabírák útján rendelkezésükre álló uton behajtsák.

Erre névze Schmausz Endre alispán ur t. évi február hó 5-ről kelt 2427. számú átiratával az egylet iránti jóindulatának az által adott utonall kifejezést, hogy felszólította a szolgabírákat, azáltal őket, miszerint az egylet pénztárnokától nyerendő nyugták alapján a hátralékokat mielőbb beszedjék. — Ugyanitt nem tartjuk feleslegesnek megemlíteni, hogy a m. évi közgyűlés határozata értelmében az alapítókhöz is intéztünk felhívást, miszerint alapítványukat, mely hátralékban 7450 frtot képez, a f. 1884 évben egész vagy részletekben befizessék.

A mi az egylet működését illeti, midőn rövid átnézetben előre bocsátanók, hogy egyletünk 1883-ban is ápolta kitűzött feladatát, hogy igazgató választmánya több ülést tartott, melyen letárgyalta a folyó ügyeket s fentartva a m. min. és a megyei bizott-

mánnyal való folytonos érintkezését: mindenben iparkodott, hogy munkásságának és szervezőtevékenységének rendezésén mozogjon.

Nem mulasztom itt el egyetemenk tevékenységének főbb mozzanatainak megvilágítása tekintetéből első sorban felelősen, hogy Rácz Vilmos titkár egészsége helyreállítása végett hosszabb szabadságot véven igénybe, 1883. évi március 19-től Zsuffa Vince itthelyi főgymn. tanár bizott meg a titkári teendőik végzésével, minthogy azonban nevezett tanár hivatalos teendői folytán nem rendelkezik elegendő idővel, a választmány f. év január hó 23-án tartott ülésében Rácz Vilmos titkár ur ajánlatát elfogadta, mely szerint március 1-től egy általa kijelölendő szakemberrel fogja magát és év végéig helyettesíteni, (kit is van szerencsénk Rombay Dezső akadémiát végzett gazdasz. személyében bemutatni) dacára e változásoknak örömmel constatalhatjuk, hogy az egyetemenk működésében pangás nem állott be, a mennyiben nemcsak a múlt évi program minden pontja, hanem ezenkívül több, az egyesület körébe vágó dolog lett keresztülvéve.

1883. évi május 15-én Kalán rendeztetett egy szántás- és ekeverseny, a melyen tizenhárom vettek részt. Jutalmul kiosztott 6 db 10 frcos arany s 7 db ezüst frcos; május hó 19-én pedig Bács-Almásán tartott szántás- és ekeversenyen 19-en vettek részt s jutalmul kiosztott 6 db 10 frcos arany s 10 darab ezüst frcos.

A munkaprogramban felvett 1883. évi szept. 23-27. napjain Szabadkán rendezett terménykiállítását illetőleg május hó 3-án Szabadkán tartottunk egy választmányi ülést, mely alkalommal a kiállítás végrehajtó bizottsága megválasztván, az a szükséges előkészületekre felhivatott. A végrehajtó biz. e kintetben tőle kitelhető módon és minden rendelkezésére álló eszköz felhasználásával odahatott, hogy a kiállítás minél fényesebben sikerüljön s az általában véve sikerültnek is mondható, legsikerültebb volt azonban a kiállításnak gyümölcs, konyhakerti és náziipar osztálya.

A kiállítás kiállítva volt:
1. Gabbaneműkből 180 tárgy.
2. Kerti, keresk. s takarmánymagvából 134 tárgy.
3. Konyhakertészeti 261 tárgy.
4. Gyümölcsökből 2378 tárgy.
5. Háztartási cikkekből 506 tárgy.
6. Bor, szesz és ecetfélékből 169 üveg.
(Ezenkívül kitűnő minőségű nyers és feldolgozott kender lett bemutatva.) Az ezzel kapcsolatban lévő méhészeti kiállítás, mely a bácsmegyei méhészegylet ressortjához tartozott, szintén igen sikerültnek mondható.

A selyemtenyésztés, melynek terjesztése érdekében az egyesület részéről minden tőle kitelhető megtett, Bezeredy Pál kormánybiztos ur által fényesen volt képviselve.

Sajnos azonban hogy a kiállításnak nem volt elegendő látogató közönsége s bár a kiállítás költségeihez a magas kormány o. é. 100 frral, Szabadka város közönsége 300 frral, a szabadkai takarékpénztár 30 drb, Vojnich Jakab ur 10 drb arannyal a méhészek kiállításához, továbbá Vojnich Jakabné asszony 2 drb, a francia-magyar biztosító társulat 10 drb, Piukovits József 10 drb, Vojnits Márk 5 drb, Mukits Ernő 2 drb, Gábry László és Halbróhr Mór urak 1-1 drb arannyal járultak; minthogy a belépti díjakból összesen csak 554 frral 09 kr folyt be, deficitel végződött, amennyiben a kiállítás kiadására 1795 frral 53 kr, összes bevétel pedig 1471 frral 19 kr képezvén, maradt az egylet által 324 frral 34 kr fedezendő.

A kiállítás jutalmul kiosztott 36 drb 10 frcos arany, ezenkívül 50 drb aranyérem, 84 db ezüst s 48 elismerő oklevél.

A munkaprogramban felvett ezen ténykedésén kívül részt vett az egyesület kiküldött bizottsága által a Haasz Ferenc által készített s időközben a m. kormány által megvásárolt kendertörő gép vizsgálata és kísérletezésénél.

A. m. miniszteriumnak 15325. sz. intézkénye folytán lótenyésztési szakosztálya által képviseltette magát az egyesület a Kulán június hó 17-én a megyei lótenyésztés emelése érdekében eszközölt jutalmi osztáson, melyen 33 szopos csikóval bíró anyakancsa, 14 drb 3 éves kancsai és 18 db 1, 2, 3 éves mén és kancsai vezettvén elő, a magas kormány által e célra megajánlott 96 drb aranyat követezőleg osztottuk ki: 54 drb aranyat sikerült szopos csikóval bíró anyakancsa tulajdonosának 7 díjban, 42 drb aranyat a 3 éves kancsai tulajdonosának 6 díjban; — részt vett továbbá a szakosztály a bajai mentelep parancsnokságánál aug. 22-én tartott menki-soroláson s ugyan e hó 17-én a megyei alispán ur és a bajai mentelep parancsnokságának közbenjöttével fedeztetési állomás megjelölésében, utólag pedig Katymáron a községi felhívására megtettük a szükséges lépéseket egy, részére engedélyezendő mén iránt.

A megyei lótenyésztésről szólván, május hó 3-án Szabadkán lótenyésztési szakosztály ülést tartottunk, melyen a lótenyésztés emelésére irányzott szabályrendelet elfogadtatván, az a megyei közgyűlésben leendő előterjesztés s további intézkedések megterele céljából a megyei alispáni hivatalhoz tétetett át.

A nagyméltóságú miniszterium által 4859. szám alatt leküldött mesterséges takarmánymagvak, Cubai és Milson zab, Mont d'or, karó és bokor golyó bab, a gazdák közt kiosztatván, a beérkezett jelentések szerint míg a zab és babfélék igen szép eredményt tüntettek fel, a takarmánymagvak: nevezetesen a Bromus inermis (árva rozsnok) és Eparsettel tett kísérletezés, a maggyűelő állomás főnökének jelentése szerint — egyrészt a csekélyfokú alig 40-45 százalékos csiraképeség — másrészt pedig valószínűleg a nyáron volt nagy szárazság következtében egészen sikertelenné nyilvánult.

Ilyenmő, s ezekhez hasonló intézkedésekre, de másrészt azon célból állítottuk fel a magkísérleti állomást, hogy meggyénk gazdáinak alkalom adatván vásárolt magvaikat a magvizsgáló állomáshoz beküldve a magesirázó képességét és valódiságát illetőleg tudomást szerezzünk, a magkereskedőkkel szemben érdekeik megóvva legyenek; és viszont, hogy a kísérletezés által azon gazdák hitelé emeltessek, kik mageladási célból termelik a kultúrnyvényeket. Az állomás, miután a szükséges és meggyénk viszonyaiból merített alap-

szabályok kidolgoztattak, működését Radits György szakszerező vezetése alatt 1883. évi január 5-én eszközölt felhívással tényleg meg is kezdte s hogy az egyesület várakozásának teljes mérvben nem felelt meg, tisztán a részvétlenségnek róható fel. E tekintetben leginkább a termelőkre nehezedik a vád súlya, kik nem főgván fel saját érdekeiket a vásárolt és saját természetű magvaikkal mutatványokat küldeni elmulasztották.

Egyesületünk életében további fontos mozzanatot képez azon körülmény, hogy mult év nyarán az orsz. gazd. szövetség-üléseiben résztvettünk s a szövetség eszméje és célja által vezéreltetve, a többi egyetemenk példájára o. é. 200 frral szintén alapító tagjai közé léptünk.

Orvendetes tudomásul hozom itt fel, hogy az I-ső magy. ált. bizt. társulat önként egy o. é. 400 frral ösztöndíjat ajánlott fel, egy gazd. akadémián tanuló ifju kiképzetése céljából, mely ösztöndíj a gazd. egyt. vál. által nyílt pályázat útján július 15-én tartott vál. ülésből kifolyólag ifj. Nagy János S. gymn. osztályt végzett n. militári lakosnak adatott ki.

Az adminisztratio köréből van szerencsénk jelenlenni, hogy ez évben 4 vál. és 1 lótenyésztési szakosztály ülést tartottunk, 224. számtól 395. számig s így 171 ügyiratot intéztünk el; 250-tól 327. számig s így 77 iratot adtunk ki.

Végül bátorkodunk a t. közgyűlés tudomására hozni, hogy az egyesület 1883. évi működése és állapotáról szóló jelentésünket a folyó évben a nagyméltóságú miniszteriumhoz felterjesztettük és hogy az 1884. évi rövid körvonalaiában a következő munkaprogram javaslatot a választmány által:

I. A megyének délkeleti részében, Temerinben vagy Szenttamás szántás és ekeverseny rendezése. II. A kincstár kulai uradalom a rizstelepek megtekintése és tanulmányozása. III. Adán felállítandó földmives iskola iránti intézkedés.

Ezekben kívántuk m. évi működésünk rövidre vont vázlatos képét adni, s midőn ezennel a jelentést befejezzük, óhajtuk, hogy egyesületünk a tagok erkölcsi és anyagi támogatásban részesítvén a jövőre is, az virágzásnak örvendve, még sokáig fennálljon.

Kérjük a t. közgyűlést, hogy ezen jelentésünket tudomásul venni méltóztatassék.

Zombor, 1884. évi február hó 21-én.

Zsuffa Vince,
h. titkár.

Szemző Gyula,
alelnök.

Gyümölcsészet.

Itt a tavasz! hirdetik — legalább a zomboriaknak — a szt. Háromság előtt, a környékből ide sereglett, és pénteki napon oly annyira saját fáikat ki-nálgató kertészek!

Mit szóljon ehhez a higgadt meggondolással bíró ész!?

Igaz, — a napok melegek; de hogy már derűborítva a gyümölcsfákat ültethetnek? — ezt nem tudom és nem bírom szó nélkül hagyni, annál is inkább: mivel szembe jut egy jó anekdota azon talánról, ki olaszországi szalámi helyett, bikityivel akart szolgálni!

Igy vagyunk mi a jelenlegi fák — érve gyümölcsfákat — kínáló kertészekkel.

Persze, mindenki szeretőn mihamarabb portékáját eladni; gondolván magában: „én fáradságom jutalmát, az eladás útján megkaptam; lássa már most az, ki megvette, miként éri el célját!”

Azonban, én a mondó nem vagyok. És mert mindenkor — minden iróniai viselkedet hajhászása nélkül — az igazat és a nép javát előmozdító szavamat feleltem; éppen ez késett most is — legalább a mennyire tölem telik — eme természet-ellenes túlkapást, némileg meggátolni.

Február havában vagyunk, és mert az idő némileg enyhe: hát már most nyírálhatjuk és ültethetjük nemes csemeténket?

Sokan majd azt mondják — mert teszik — hogy: igen — Én pedig a mondó vagyok: hogy nem jól teszik!

Hogy miért nem teszik jól? ezt az alábbiakban vélem majd kifejtetheti.

Február hava még mindig a tulajdonképeni tél hava. Tehát az idő minden órában változhat. De a növényzet most még mind dermedt, — tehát érzéken addig, míg saját helyzetében meghagyatik.

Kivétel-e a fa az anyaföldből, már a kéz érintése által bozgatattik; de utóvégre gyökérzetének elvágása által megszebeztetik, tehát: nyugalma lábortva lesz.

A gyümölcsfa ily állapotban beteg, s késztetve van saját erejéből magát fentartani mindaddig: míg a természet neki a tápot meg nem adja. Ezt pedig febr. havában legfeljebb a melegágyak adhatják meg, hol is a természet tápanyag, a hevítés által nyújtatik a növényzetnek. Elemben február havában az anyaföld — dacára a meleg időjárásnak — még tápdús nem lehet, annál is inkább: mivel a föld eme csábító melegét csak is az enyhébb helyeken engedni észlelhetők; mi pedig mindenkor nem más, mint csalétek a könnyen hívőknek, és p. azért, mert február hava nem a tulajdonképeni kikelet évadja.

Azt pedig tudjuk: hogy táp nélkül mi sem élhet. Ha tehát fánsat megnyírálva a természetet földbe elültettük; mit várhatunk mást, mint annak tönkremenését.

De nem csak ez vár reánk. Hanem a föld meg is fagyhat, mi által a mi felpörhanyósított földünk annál mélyebben fagy meg; tehát az életet magában áll fentartó fánk gyökere is, a legnagyobb kedvezmények közt is a megfagyásnak okvetlenül ki van téve. Így tehát oda jutunk, hogy: pénzt adtunk ki, fáradoztunk is, de hasznát ennek nem vettük!

Azért ajánlanám, „Lassan a testtel! Ne iparkodjunk a természetet túlságosan kiaknázni!”

Azonban a jövő számban még ezen cikkemre lesznek bátor visszatérni, és akkor az „okszzerű gyümölcsfa kivétel és elültetés” is előadhatni.

Szumics Lajos,
zombori néptanító.

NYILTTÉR. *)

Egy községi orvos.

A t. közönségnek szives figyelmébe ajánlva.

A „Közegészségügyi Kalauz” 7-ik számában „Egy községi orvosnak állásától való megfosztása” cím alatt megjelent, s Beck Ottó magánzó tollából kikerült irálygyakorlatra, bizonyára nehezemre esik a válassz. Egyrészt azért, mert nem vagyok hivatalos egyedül választolni, nem lévén egyedül magamról szó; másrészt pedig azért, mert nem szeretek a nagy közönség elé hurcolni oly dolgokat, melyeket mint a „piszkos ruhákat” legjobb csak kimosni odahaza. Miután azonban Beck ur kívánja, és vele együtt mindenestre az ő sógora is a „hivatalától megfosztott orvos”: hadd álljanak itt mind azon bűneim, melyeket ezen orvos ellen elkövettem éveken át — talán tanulnak belőle községi orvosok és községi — papok!...

Riemann Frigyes négy éven át volt községi orvosunk, de megelégedésre a községnek sohasem adott okot.

A község ugyan nincsen hivatalos egy orvos fölött itéletet mondani — a laikusok nem értenek hozzá — de ha egy orvos, a mint azt Riemann tevé, egy 3000 lelket számláló virágzó német községben orvosi tudományával és szakképzettségével, mint „patronus chirurgiae”, ugy akar áldásosap működni, sőt még tündökölni is, hogy a máskülömben igen szeretetreméltó felesége által sütteti és főzti a medecinákat, és felesége által azokat ki is szolgáltatja, nem félvén attól, hogy a gyógyszeres kicseréltetése esetében határtalan bajok támadhatnak a betegek „gyógyulási processusában”: akkor e fölött a község is tud itéletet mondani — ehhez a község is ért!

A község lelkiismeretességét kíván a községi orvostól. Éppen azért, mert az orvosnak tudományos szakképzettségét a laikusok meg nem ítélik, és mert ezen tudományos szakképzettségére vonatkozó minden ténykedése nemcsak ellenőrizhetetlen a laikusok részéről, hanem egyszersmind felelősség nélkül is: éppen azért kíván a község mindenképp előtti lelkiismeretességét a községi orvostól — hogy látogassa meg a betegeket, hogy kutassa bajait, hogy gyógykezelje és hogy akarjon segíteni rajtuk... ha segíteni nem tud, nyugodt lehet a lelkiismerete, mert megtette kötelességét.

Hogy volt azonban — Riemann. Egy közegészségügyi bizottsági gyűlés alkalmával ő maga vallotta be, hogy orvosi hivatalát csak üzletnek tekinti, és ezen vallomása után el se pirult.

Ezen gyűlésen kérték őt a bizottsági tagok, hogy gyógykezelje a községnek betegeit egyaránt — a szegényeket úgy, mint a gazdagokat és biztosították őt, hogy a szegények számára kiszolgáltatandó gyógyszerek a községi pénztárból neki meg fognak téríteni, mint megtérítettek eddig is négy éven át: de a községi orvos csupán csak hogy állásának hatalmát mutassa, nem hajlott a bizottságnak ezen kérésére, hanem a vörheny-járvány dacára csakis a gazdagoknak szolgáltatott ki gyógyszereket, a szegényeket, fizetésképteleneket elutasította.

Meg kell itt említenem — bizonyára a t. közönség és az egész t. orvosi karnak megbotránkozására — hogy Riemann Frigyes községi orvosnak gyógykezelésében csakis oly módon részesülhettek községünk szegényei hogy a község, a vörheny-járvány egész időtartamára egy embert fogadott, ki naponta bázról házra ment, és a betegek házsámait fölgyezte, mely gyűlések azután a községi bíró által az orvosnak kézbesített azon felszólítással, hogy vegye az illetőket gyógykezelés alá. De gyógyszereket a szegényeknek még akkor sem adott, ha csak pénzt nem tudtak előteremteni akár honnan.

Volt eset, hogy egy szegény családapa vörhenyben fekvő három gyermekéhez eljött az orvos... de az apa hiába könyörgött és az anya hiába sirt és hiába sirtak a gyermekek is: a községi orvos önző, pénzvágyó lelketlenségében csak három nap mulva adott nekik gyógyszereket, a mikor azokat az apa, a bírónak könyörületessége folytán, a községi szegények pénztárból nyert egynehány forinttal meg tudta fizetni.

De jobbmóduak iránt is számtalanszor lelketlen volt községi orvosunk. Megtörtént, hogy egy vörhenyben fekvő gyermekhez kedden hívták az orvost, de egész napon át nem jött; szerdán ismét hívták, de ismét egész napon át nem jött; végre csütörtökön reggel, miután ismét hívatott, eljött az orvos, de már ekkor csak a szegény gyermeknek halálát konstatalhatta.

Ugyanez történt más alkalommal is — ismételve hívták az orvost, de el nem jött. Végre vasárnap reggelen a szegény apa maga sietett az orvoshoz, de zárt ajtókra és azon határozott parancsra talált, hogy „a tekintetes urat álmából fölkelteni nem szabad.” Egy órával később az apa ismét oda sietett, de ismét elutasított. Végre nyolc óra után meg volt közelített a községi orvos, de már ekkor halálközeli volt a szegény gyermek, és az orvos eljövetelekor csak ugyan meg is halt.

És ily esetek a vörheny-járvány egész időtartama alatt számtalanszor fordultak elő. A kit közelebről érdekel az ügy — és Beck urat, ki oly hősiessen sikra tudott szállani — bizonyosan közelebről érdeklí: ám nézze meg az illető hatóságánál a benyújtott panasziratokat és vizsgálati jegyzőkönyveket, és mint csak pályafutott magánzó jogász ur is, meg fog győződhetni, ha őszinte akar lenni, hogy az ő kedves sógora tartáhatatlan volt községi orvosi állásában, és hogy nem az én bűneimnek, hanem csak saját bűneinek esett áldozatul.

Rövid szeretnék lenni. Riemannnak hivatalából való elmozdítása fajt accompli. Hogy mennyiben akar segíteni sorsán az ő sógora nyilvános, hirlapi fölszólalások által, vagy mennyiben akar az segíteni önmagán, azt nem látom be és nem is kutatom. De, ha Riemann ártatlannak akarta föltüntetni az orvosi kartársak előtt, ha őt a nagy közönség elé — odaállítani akarta — a martyr gyanánt, ki örökké üldözött, ki német hangzásu neve miatt

*) Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerk

hazafiatlansággal vádoltatt, rágalmozgatott, és megfosztatt orvosi állásától: akkor hiába való dolgok eslekedett és pedig nagyon hiába valót. Mert a mi főképpen a „német hangzásu neve miatti hazafiatlansággal való rágalmozgást“ illeti, úgy meg kell vallanom, hogy Riemannal azért hazafiatlanságra nem is gondoltam!! Mert Riemann hazafi! Jótékony célokhoz — perbefogatásának egész ideje alatt, ő mindig hozzájárult keservesen összetakarított filléreivel! csak sajnálom, hogy célttévészte — mégis kikürtölteti jótékonyágát, a mint az hajdanában csak a pharizeusoknak hitvány szokása volt!

En nem bántottam Riemann, nem voltam ellensége és nem üldöztem őt — csak egyedül abban lehetnék büös talán — ha valaki bűnök mondaná — hogy a „perbefogatási mozzalmaknak“ élére állottam, és hogy a közegészségügyi bizottság felszólítására elvállaltam a panaszíratok szerkesztését. Ezen íratok alkalmasint jól voltak szerkesztve, Riemann és sógora legalább nem kifogásolják. Kifogásolják csak a vizsgálati jegyzőkönyveket, melyeket a szolgabíró segédje szerkesztett, és az alispáni ítéletet, és ezen ítéletnek a közigazgatási bizottság részéről való megerősítését.

En nekem mind erre nincsen szavam. Az alispán ur ő nagysága mint a megye első tisztviselője, ki a megye őszinte bizalmát és ragaszkodását egészen és teljesen bírja, kit a megyében minden tettéért ezreknek áldása kísér, oly kiváló férfi minden tekintetben és minden irányban: hogy bizonyára csakis olyanok részéről gáncsolatik, kik hivataluk hatáskörében vizsgálókat és kötelességmulasztásokat elkövetve, méltóan és érdemük szerint meg lettek jutalmazva. Beck urnak, illetőleg Riemann urnak gáncsolódása azért bizonyára csak meggondolatlan izetlenségnek fog vé tetni.

Ha pedig az uraknak ez nem volt még elég, hanem ha még a közigazgatási bizottságot is — illetőleg a sorok között olvasva a főispán ur ő Méltóságát is merészelték érinteni háladatlan ügyük szellőztetésében: akkor különösen Riemann urnak — a ki rászorul, figyelmébe ajánlom egy német költőnek azon találó meséjét, a mely — rimelve körülbelül így kezdődik: Es gieng ein kleiner Pudel — Mops wie Müpse thun — auf allen Vieren bei hellem Mondechein einst spazieren... A kis mopsznak nem volt inyére a fényes hold — haragudott reá, szidta, ugatta és feléje ugrálva addig szaladt, hogy megharaphassa a holdat, míg végre egy viziárokba esett és — belefutott. A fényes hold tovább folytatta útját!...

Kiskér, 1884. évi február hó 22-én.

Koch József,
or. tollsz.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Hirdetés.

Van szerenősem a n. é. közönség becsatodására hozni, hogy a

Szent-György téren,

szerb egyház község sarok-boltjában

fűszer-, anyag-, papir- és iterszerek, déli gyümölcs, legjobb szit és csomaga, kitűnő bor, pálinka, legfinomabb tea és rum, válogatott gőzmalmszirt, és az említett cikkekbe vágó mindennemű

árukkal

jól berendezett üzletet nyitottam. Az eddig szerzett tapasztalataimat mindenkor arra fogom fordítani, hogy nagyrebecsült vevőmet legjobb árukkal, mérsékelt árakkal, gyors szolgálattal tökéletesen kielégíthessem.

Zomborban 1884. február hóban.

Teljes tisztelettel

3-1 **Gergurov Szredoje.**

6674. szám.
tkvi 1883.

Arverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Madsaren Márkó ó szivaci lakos végrehajthatónak, Nikolits Márkó és Nikolits Vászó végrehajtást szenvedő elleni 383 frt 33 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a zombori kir. törvényszék területén lévő, Ó Szivac községben fekvő, az ó-szivaci 530. sz. tjkvben A. I. alatt foglalt 560. helyr. és 485. ö. i. sz. haz és beltelek ugy 1598. h. sz. pótkertből, továbbá az ó szivaci 1522. sz. tjkvben foglalt 7693. helyr. sz. alatti szőlőföldből 2/3 od részbeni birtokjuttalékokra, az árverést összesen 300 frt 34 krban megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok birtokjuttaléka az 1884. évi március hó 11-ik napján délelőtti 9 órakor Ó Szivac község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 30 frt 4 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban 1883. évi november 29-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

580. szám.
1884.

Korcsma valamint bor- és pálinkamérési jog eladás.

A szeghegyi kincstári uradalmi korcsma bor- és pálinkamérési joggal 25,448 frnyi, — továbbá a tovarisovai kincstári uradalmi korcsma bor- és pálinkamérési joggal 22,300 frnyi kikiáltási ár mellett Zomborban a m. királyi jószágigazgatóságnál

1884. évi február hó 28-án d. e. 9 órakor

zárt írásos ajánlati tárgyalás útján a legtöbbet ígérőnek örök áron eladatik.

Vállalkozni szándékozik felhivatnak, miszerint 50 kros bélyegjeggyel és a kikiáltási összegnek 10%-át felőrlő bánatpénzzel ellátott s lepecsételt ajánlataikat legkésőbb

1884. évi február 28-án d. e. 9 óráig

az összeült bizottság elnökének kezébe adják át, az ezen időn tul beérkező utóajánlatok semmi körülmények közt figyelembe nem vétetnek. Az ajánlatok borítékain világosan kiteendő a tárgy, melyre az ajánlat tétetik, továbbá az ajánlatban a megajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiténtendő és határozottan kimondandó, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azok minden pontjának magát feltétlenül aláveti. A vételár tíz egyenlő részletre felosztva, egymásután következő években az árverési jegyzőkönyv jóváhagyásától számítandó 6% kamattal fizetendő. Az első vételár-részletbe a bánatpénz betudatik. A szerződés egyéb feltételei a zombori m. kir. jószágigazgatóságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők

Zombor, 1884. február hó 11. é.

3-3 M. kir. jószágigazgatóság.

Hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye Veprovác község jegyzői irodájában, egy — a közs. jegyzői pályára készülő, a magyar s német nyelvet bíró, solid magaviseletű — ifju, mint gyakornok, teljes ellátás, és a jegyzői kisebb magán munkálatokérti díjak élvezete mellett, folyó évi marcius 1-től alkalmazást nyerhet. — Ajánlatok igazoló bizonylatok kíséretében mielőbb illető helyre beküldendők.

Zányi József,
községi jegyző.

3-3

Alólírott, saját jól rendezett

fűszerkereskedésemet

(a legélénkebb helyen, Szt. György tér, a szerb templomház sarkán, — a hol a zombori kereskedelmi és iparbank is van) — szabadkézből átadom, s egyuttal végeledást is jelentek.

Átadási feltételek az alólírtnál megtudhatók.

Zombor, 1884. február hóban

6-6 Theodorovits István.

Bolthelyiség bérbeadása.

A főutcában levő volt

GOLDFAHN SÁNDOR

régi üzletének helyisége a **Falcione Lőrinc-féle 168. sz. alatti házban május hó 1-től** bérbé adandó.

Közelebbi értesítést ad

Goldfahn Sándor.

3-1

3854. sz.
tkvi 1883.

Póthirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Bohát Mihálynak Kocsis József elleni 221 frt s jkai iránti végrehajtási ügyében a 10108/1882. sz. végzésel elrendelt árverés megtartására újabb határidőül 1884. évi április hó 16-ik napjának d. e. 9 órája Ns. Militics község házául kitűzetett, mely határidőben a 10108/1882. számú végzésben kijelölt ingatlanok ugyanott már megállapított feltételek mellett eladatni fognak.

Kelt Zomborban 1883. évi november hó 22-ik napján tartott ülésből.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

5373. sz.
tkvi 1883.

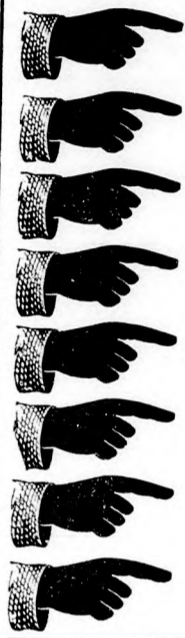
Arverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajthatónak özv. Romanovits szül. Stejasits Anna s társai végrehajtást szenvedő elleni 897 frt 3 kr. és 39 ft 41 kr. hátralék, tőkekövetelés és jkai iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Zombor város határában fekvő, a zombori 1041. sz. tjkvben A. 2. sor 17736/b hr. 3 hold 1186¹/₂ ööl, (17759-17760) hr. sz. 4 hold 283¹/₂ ööl s 17844 hr. sz. 2 hold 713¹/₂ ööl jutalékokra az árverést 666 frt, 501 frt és 435 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban a fenti ingatlanokra C. 2. alatt kiskorú Stojits Dusan javára bekebelezett életfogytiglani hasznélvezeti jog épségben tartása mellett elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1884-ik évi április hó 28-ik napján délelőtti 10 órakor alólírt tkvi hatóságnál a kiküldött helyiségében megtartandó nyilvános árverésen az 1881. LX. t. c. 163. §-ban körülírt eljárás alkalmazása mellett, eladatni fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 66 frt 60 krt, 50 frt 10 krt, 40 frt 50 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban 1884. évi január hó 17-ik napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

MATTONI-HÉLY
GISSHÜBLER
legisztább egyenes
SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,
kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és hályaghu-
rutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

30-5

7951. szám
telekk. 1883.

Arverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Trischler Xaver Pérene és Schuller Mór végrehajthatónak Vilhelm Vendel végrehajtást szenvedő elleni 1175 frt és 1000 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Csonoplya község határában fekvő, a csonoplyai 703. sz. tjkvben foglalt A. I. 1-8 sorszám 1/4 telek föld A. 75578 hr. sz. szőlőnek Vilhelm Vendel illető felelésére az árverést 1210 frt 220 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1884-ik évi május hó 1-ső napján délelőtti 9 órakor Csonoplya község házául megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 120 frt 50 kr. és 22 frt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1883. évi december hó 27-ik napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság

9138. sz.
tkvi 1883.

Arverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Rothleder János végrehajthatónak Szeiler György és neje végrehajtást szenvedő elleni 1885 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Apatin község határában fekvő, az apatini 504. sz. tjkvben Szeiler György és neje, szül. Kirschner Magdolna nevéen álló A. I. 531. hr. 1220. ö. i. számú ház és 103¹/₂ ööl beltelekre az árverést 400 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1884. évi április hó 25-ik napján délelőtti 10 órakor Apatin község házául megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1883. évi december hó 31-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Forgalom és vagyon kimutatás

Apatin nagy község összesített árvapénztárának 1883. évi január 1-től december végéig.

Forgalom.

A) Készpénzben.

Bevétel	Egyenként		Összesen	Kiadás	Egyenként		Összesen
	frt	kr.			frt	kr.	
Pénztári maradvány 1882-ik évről			1222 99 ¹ / ₄	Tőke és tőkésített kamatokban	52590 62 ³ / ₄		
Visszafizetett kölcsöntőkék	34236 93			6% kamatokban 1883-ik évre (örökségtőkék után)	3863 22		
Tőkésített 8% kamathátralék 1882-ik évről	7358 92			Kölcsöntőkékben	2891 23	59345 07 ³ / ₄	
7% kamatok 1883-ik évre (kölcsöntőkék után)	8771 77			Pénztári készlet 1883. december hó végével		2947 84 ³ / ₄	
Öröksüdüsi tőkében	10702 31 ¹ / ₄		61069 93 ¹ / ₄				62292 92 ² / ₄
			62292 92 ² / ₄				

B) Kötelezvényekben.

Készlet 1882-ik évről december hó végével	204088 57		213127 55	Visszafizetett kötelezvényekben	34236 93		
Tőkésített 8% kamatokban 1882-ik évről	9038 98		2891 23	Lefizetett 8% kamathátralékok 1882-ik évről	7358 92	41595 85	
1883. évben kiszolgált kölcsöntőkékéről			216018 78	Készlet kötelezvényekben 1883. december hó végével		174422 93	
						216018 78	

Mérleg vagy vagyon kimutatás.

Követelés	Egyenként		Összesen	Tartozás	Egyenként		Összesen
	frt	kr.			frt	kr.	
Pénztári készlet 1883. december hó végével			2947 84 ³ / ₄	465 árvagyermeknek örökségi tőkében	172015 13 ¹ / ₄		
Kötelezvényekben	174422 93			1883. évi december hó végéig fel nem vett, tőkésített 6% kamatokban	8081 56	180096 69 ¹ / ₄	
Hátralékban marad 1883. évi 7% kamatokban	5917 22		180340 15	1883. december hó végéig tartalékalap tőkében ennek járó 6% kamat 1883. évre	990 73 ² / ₄	1016 72 ² / ₄	
			183287 99 ³ / ₄	A közgyámnak és ellenőrnek fel nem vett kezelési díjban	25 99	2174 58	
						183287 99 ³ / ₄	

Apatin 1883. évi december hó 31-én.

Hermansdorf Antal,
bíró.

Schmausz Károly,
községi jegyző.

Pfeifer János,
közgyám.

Krieg Béla,
árvapénztári ellenőr.

Zombori kereskedelmi- és iparbank.

Hirdetmény.

Az alulírt igazgatóságnak a zombori kereskedelmi- és iparbank tisztelt betevőivel van szerencséje tudatni, miszerint az állandó kedvező pénzügyviszonyok következtében indítatva érzi magát, a kamatlábat a betevők részére következőkép megállapítani, mely megállapodás úgy az új, mint az intézetnél már régebben betett összegekre nézve

f. évi március 1-ével érvényre emelkedik.

Az árvatári pénzek, melyek tetszés szerinti betéti időre elfogadtatnak, valamint oly magán-személyek pénzei, kik előre kötelezik magukat arra, hogy betételeiket felmondhatlanul $\frac{1}{2}$ évig az intézetnél hagyják, és ennek elmúltával csakis az alapszabályszerű felmondás mellett vehetik fel,

az eddigi 6% helyett csak 5 $\frac{1}{2}$ %-al

számíttatnak. Továbbá folyó számla szerinti betételek után évi 5% számíttatik, a hol még megjegyzendő, hogy a m. é. február 1-ével életbeléptetett törvény értelmében a betételek 10% adóval is megterhelhetnek, mely adót valamennyi betételek után, maga a bank fogja viselni és nem fog a betevőknek felszámíttatni.

Kérjük tehát tisztelt betevőinket, kiknek betételeik már nálunk vannak, és ezen kamatláb leszállításba nem egyeznek bele, hogy f. é. március 1-étől kezdve nyilatkozatukat a betéti könyvecskékben felsorolt időpontokban a bank titkárságánál adják be, hogy a főt elősorolt módozatok melyike szerint kívánják a banknál továbbra is meghagyni, ellenesetben a kamatláb számítás ezen felmondási határidő letelte után a főt módozatok szerint fog történni.

Végezetül megjegyezzük, hogy intézetünk minden oly pénzbetételt, mely legalább nyolc nap alatt föl nem vétetik, azon előnyben részesít, hogy a betételt követő naptól a visszafizetést megelőző napig kamatosíttatni fog.

Zombor, 1884. február hó 17-én.

A zombori kereskedelmi- és iparbank igazgatósága.